

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 4.

Løverdagen den 23de Januar 1858.

2den Marg.

Indhold.

En let Maade at dyrke Turnips paa, især for mindre Jordbrug. — Udbrag af Indberetning om Jærtsberg og Laurvigs Amts Landbrugsstoles Virksomhed i Aaret 1856. — Om Landmandens Arbejde. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

En let Maade at dyrke Turnips paa — især for mindre Jordbrug.

(Fra Grevskaberne.)

Trods Alt, hvad der hidindtil er skrevet og talt om Rodfrugterne og deres store Værdi i Landhusholdningen, ser man dog kun meget sjældent, at den almindelige Jordbruger besætter sig med disse saa overordentlig nyttige Væxter. Dyrkning, og man maa heraf slutte, at han endnu ikke har faaet Vinene op for den store Fordel, han kan drage af dem.

Hvad der meget har forhindret Rodfrugternes mere udbredte Dyrkning, tror jeg for en stor Del bestaar deri, at den mindre oplyste Jordbruger er af den Formening, at den er forbunden med mange Vanskeligheder og store Omkostninger; thi naar han hører sige eller læser om, at det f. Ex. er aldeles nødvendigt at pløje den Jord, der skal anvendes til Turnips baade Høst og Vaar — baade paa kryds og paa tvers, — foruden en hel Del andre Regler og Bidløstigheder om Maskiner snart til det ene og snart til det andet, da taber han som oftest Modet til at indlade sig paa en saa omstændelig Affære.

Omendffjont det er langt fra, at jeg underurderer denne Jordens flittige og grundige Behandling, naar Tid og Omstændigheder tillade det, saa har jeg dog nogle Aars Erfaring for, at man med en ganske tarvelig og ligefrem Behandling, naar denne blot udføres i rette Tid, kan erholde udmærkede Afgrøder; og da dette jo er Hovedsagen, skal jeg tillade mig, for om mulig at bidrage til en almindeligere Dyrkning af disse for enhver Jordbruger saa overordentlig nyttige og værdifulde Væxter, i Forbndt at meddele den simple Fremgangsmaade jeg har brugt.

Til Turnips, som er den Sort Rodfrugt, jeg for det meste har dyrket, og som jeg ogsaa tror

er fordelagtigst for os, saavel fordi den giver det største Udbytte, som ogsaa fordi Froet kan udsaaes direkte paa Marken, hvorimod man jo til Rotabaga, naar disse skulle slaa rigtig til, først maa opelste Planter i en Drivbænk, vælger jeg en Mark i 2det eller 3die Aar efter Græstørvens Dimpløining; Græstørvnen maa være vel forraadnet. Denne Mark hofpløies saa dybt som mulig og saa tidligt som mulig, for at en Del af Ugræsfroet kan komme til at spire allerede om Høsten. Da det er af stor Bigtighed, at den Gjødning, som skal benyttes til Turnips, er vel udgjæret og opløst, lader jeg den udfjøre paa det første Vinterfjøre og oplægger den i passende Hobe paa Marken. Den bestaar i Regelen af en Blanding Heste- og Kogjødning, Talle og hvad andet dertil tjenligt Affald jeg kan have, og til hvert Maal Jordbruger jeg efter denes Beskaffenhed og naturlige Kraft, fra 15 til 20 Slædelæs; kan man afse mere, skader det ikke, thi til Turnips kan man vel neppe gjøde for stærkt. — Gjødselhobene bør bedækkes med Jord, Palm eller Bar.

Om Foraaret, saasnart jeg kan komme til dermed, lader jeg Gjødselhobene omskifte, hvilket Arbejde bør ske meget grundigt og omhyggeligt, ligesom den omskufte Gjødning igjen maa oplægges i Hobe med saa lodrette Sider som mulig. Fremgangsmaaden hermed er jo forøvrigt saa almindelig bekjendt, og Grundene, hvorfor det sker, saa paatagelige, at det her ikke videre behøves at berøres.

Naar jeg nu er færdig med Vaarsæden, overharves Turnipsmarken et Par Gange rigtig tilgavn, for at saa det spirede Ugræs ødelagt og Marken jevnet. Kan man komme saa tidlig til med denne Hævning, at den med et passende Mellemrum kan gjentages endnu en Gang, inden Gjødselen behøves at udsprede, er det naturligvis saa meget desbedre, da man derved kan saa end mere Ugræs ødelagt. — En Labbehær eller en Erttrpator er her til stor Nytte, og et saadant Redskab forefindes jo ogsaa nutilds næsten hos enhver Jordbruger.

At fastsætte nogen bestemt Tid for Gjødselens Spredning og det deraf følgende Arbejde er i dette, som i lignende Tilfælde, ikke muligt, men afhænger af Markens og Veirkligheds Beskaffenhed. For det meste har jeg dog begyndt omtrent me-

dio Juni at fjøre den i Haug liggende Gjødning ud, aflæsset den i smaa Høbe — 6 a 8 i Læsset — og spredet den med det samme, aldeles som naar der gjødes til Korn, hvorpaa jeg med en Ploug opfjører Driller eller Kamme, idet 2 og 2 Furer lægges imod hinanden og hvorved Gjødningen altsaa kommer til at ligge midt ned i Drillen. Til dette Arbeide bør man helst benytte en Ploug, der ikke tager for store Belter, da Afstanden mellem Drillene ellers bliver vel stor.

Efterhaanden som Drillene opfjøres lader jeg en liden meget let Tromle, som kan trækkes af een Mand, gaa over den, for at faa Jorden tryffet en Smule sammen, og naar endel Kamme saaledes ere overfarede, begynder jeg Saaningen — saafremt Veirliget ikke tegner sig at blive altfor tørt, i hvilket Tilfælde man helst bør opsætte dermed.

Til dette Arbeide behøver man under vore i Almindelighed saa smaa Forholde ikke nogen Saamaaschine, men det kan meget let og efter min Formening langt bedre gjøres med Haanden. Istedetfor Maskine har der været anbefalet en omvendt Glassee paa en Stok, men jeg har ikke fundet mig tilfreds dermed, og endskjønt jeg iaar har havt over 20 Maal med Turnips, er dog det hele Areal tilsaat med Haanden, og det gif meget hurtigt. Jeg vil ikke fragaa, at under saadanne Forhold som f. Ex. i England, hvor der paa en enkelt Gaard ofte tilsaaes flere hundrede Maal med Turnips, det da vilde falde noget besværligt at saa med Haanden, men hos os, hvor man allerede maatte anse det for meget vundet, om enhver Bonde havde om blot et Par Maal Jord (lidt over $\frac{1}{2}$ Tonde Havresaa) til Turnips eller en anden Rodfrugt, der var bestemt alene til Kreaturfoder — udføres den derimod efter de Forsøg, som jeg har gjort, bedst med Haanden. Hvad der fornemmelig taler til Fordel for denne den simpleste af alle Maader at saa paa er, at Drillene som oftest ere for ujævne og endnu oftere for meget opfyldte med Klumper og Smaastene, til at Maskinen kan arbejde rigtig godt, ligesom det da ogsaa bliver langt bekvemligere og meget vanskeliggere at anvende Gjødning, der i de fleste Tilfælde er aldeles nødvendig ved Turnipsdyrkingen; thi derved at Frøet kommer til at ligge umiddelbart i en fin og kraftig Jordblanding, paaskyndes Væxten i den farligste Periode, og naar Veiret er nogenlunde gunstigt, vore de da ogsaa saa hurtigt, at Jordloppen ikke kan faa Bugt med dem. Vel ved jeg, at man i England, og muligvis ogsaa paa en enkelt større Eiendom her i Landet, bruger Maskiner, der ere saaledes indrettede, at de kunne udsaa Gjødningen i smale Rænder langs henad Drillen, men saadanne Maskiner ere meget kostbare og fordre en saa nøiagtig og vel udført Behandling af Jorden, at de vist ikke paa lang Tid endnu ville kunne blive noget mere almindelig hos os. I Beskrivelser over den bedste Maade at anvende Guano til Turnips, bliver det ogsaa anbefalet at bredsaa samme ovenpaa Drillene, efter at disse ere gjorte noget flade med en let Tromle, og derpaa med

en Hoppeloug eller ogsaa en almindelig Ploug fjøre Jorden tilbage igjen. Denne Methode er vistnok meget ligefrem, og jeg har ogsaa et Par Aar anvendt den, men jeg er kommen til det Resultat, at der maa anvendes et langt større Kvantum, end der i Almindelighed opgives, dersom man skal have nogen rigtig Nytte deraf, — og da bliver den vel kostbar.

Den Fremgangsmaade, som jeg har fundet at være den billigste, og som hos mig har givet det største Udbytte, bestaar blot deri, at jeg ved hver Drill anbringer 2de Børn eller Fruentimmer (Antallet af disse beror naturligvis paa hvor stort Areal man har at tilsaa), hvoraf den ene for er. hver 10de Tomme nedtrykker midt i Drillen en liden Klybe af Gjødningen, hvori da den, der følger efter, let nedtrykker en 8 a 10 Fø, og herved er man saaledes sikret paa, at Gjødningen ikke kommer til at ligge uirksom. Dette har ogsaa vist sig, da jeg ved denne Fremgangsmaade iaar har havt Turnips, hvoraf Roden alene veiede indtil 30 mk.

Den Gjødning jeg brugte hertil bestod af 1 Del Guano og 6 Dele god, passende tør Myrjord, omhyggelig sammenblandet en 14 Dages Tid, inden den blev anvendt. Den, der ikke skulde have Guano eller fosforsur Kalk, kan vist istedet herfor bruge god Kompostgjødning, naar denne blot er vel sammenbrændt og fint pulveriseret.

Naar man agter at tilsaa et større Areal med Turnips, bør man helst tilsaa det i 2 eller 3 Afdelinger med omtrent en Uges Mellemrum, dels for ikke at faa for meget Arbeide paa en Gang med Gjødning, Opdrilling, Saaning og Rensning, og dels fordi de sildigere Sorter ere fastere og taale længere at opbevares.

At tilsaa et Maal Jord paa den omtalte Maade kostede mig i Arbeidspenge kun lidt over 1 R., og Udbyttet — den stærke Tørke uagtet — er. 60 Tønder pr. Maal.

Hermed bør sammensilles Dr. Nonnens, Westrens og Maschmanns Udtalelser over Rodfrugters Dyrkning i Ugefristets 1ste Aargang.

Uddrag af Indberetning om Jarlsberg og Laurvig Amts Landbrugs-skoles Virksomhed i Aaret 1856.

Et Antal af 9 Elever have i Aarets Løb frekventeret Skolen.

For den theoretiske Undervisning i Landøkonomien, der med Undtagelse af 1 Maaned i Baaraannen og 1 Maaned under Indbøstningen, staidigen er forsat 3 Timer daglig, er, som i de foregaaende Aars Indberetninger antydet, lagt til Grund Overlærer Sverdrups Lærebog i Landøkonomien, ligesom ved Forelæsningerne er benyttet Johnsons første Grunde i Agrikulturchemien.

og ved Forelæsningerne over Haugebyrkingen Gartner Jensens Haugebog. Desuden have Eleverne havt flere dels Stolen og dels Bestyreren tilhørende landøkonomiske Bøger til Gjennemlæsning. Videre har Eleverne især i Vintermaanederne nydt Undervisning i Regning, Skrivning, simpelt Bogholderi og Konstruktionsregning, hvorunder de efter egen Udmaaling have taget Afribs af alle de paa Gaarden benyttede Agerdyrkningsredskaber, og Gaardens Bygninger, foruden Planer til flere større og mindre Udbusbygninger; endelig have de i Sommermaanederne nydt Undervisning i Landmaaling. Samtlige Elever holde Bog over de paa Gaarden faldende Arbejder, Udsæden og Avlingen m. m.

Under den praktiske Undervisning have Eleverne alene bearbejdet og tilsaaret saavel Vaarsædagrene som Brakmarken, og derunder vexlet med Brugen af de forskjellige Agerdyrkningsredskaber, optaget en ny Brakgræs, oprenset 100 Favne af den igjennem Gaarden løbende Bæk og lagt 1100 Kjørrelæs Kompost. Ligeledes have de deltaget i Hestenes og Kreaturenes Røgt og Pleie, og ere gjorte opmærksomme paa, hvilke Forstigtighedsregler der bør iagttages for at bevare Kreaturerne fra Sygdomme, og hvilke simple Røgmiedler der kan anvendes mod de almindeligste Sygdomme hos Husdyrene.

I Smedien er i Aarets Løb, foruden Reparationen af Gaardens Redskaber og Hestestoningen, bestaaet en Støbefjærrer, en Kornharv, en Høslæde og en Bredslæde, samt nye Meier lagt under en Bredslæde og en Smalslæde, en Del nye Beslag arbejdede til Skagler, et Dobbeltdrag til en Sluffe bestaaet og 2 Drag til Langslæder.

Paa Smedfærdighedsbet er forfærdiget en Støbefjærrer, 2 Par Støbefjærrerarmere, et Træværk til en Kornharv, Dverdelen til en Høslæde, en Træstøning, et Dobbeltdrag til en Malmslæde, 2 Drag til Langslæder og en Del Skagler.

Om Gaardens Drift og hvad dermed staar i Forbindelse.

Udsæden i Aaret 1856.

40 Maal høstpløiet Grønjord besaaedes med 11 Edr. Havre, 30 Maal 3de Aar efter Opbrydningen, vaarploiet, med $7\frac{1}{2}$ E. Havre, 8 Maal efter flatjødede Turnips, der ikke ansaaes stiftet for Byg, efter Vaarploining med $2\frac{1}{4}$ E. Havre, og endelig 7 Maal af det af Madame Bull forpagtede Nyrodningsland med $1\frac{1}{2}$ E. Havre. $3\frac{1}{2}$ Maal efter flatjødede Poteter, besaaedes med $\frac{1}{2}$ E. Baarhvede, 3 Maal i fuld Gjødning af forrige Aars Brakmark, med $\frac{3}{4}$ E. Baarhvede og Timotheistrø, $\frac{1}{8}$ E. Baarhvede saades til et Forsøg paa Grønjord, efter stærk Bearbejdning med Krogharven og Kulleharven uden Gjødning. 18 Maal Jord af forrige Aars Brakmark besaaedes med 3 E. Byg i fuld Gjødning, 5 Maal af det af Madame Bull forpagtede Jordstykke med $\frac{1}{2}$ E. Byg og Timotheistrø i fuld Gjødning, 4 Maal Grønjord besaaedes med $\frac{3}{4}$ E. Byg, efter samme Behandling som til Baarhveden paa Grønjord uden Gjødning, 4 Maal Jord i fuld Gjødning besaaedes med $3\frac{1}{4}$

Skjeppe Lorebygd, 5 Maal Jord efter Poteter og 5 Maal Opkast besaaedes med 2 E. Biffelhavre til Staldfodring. 15 Maal Opkast besaaedes efterat være baade høst- og vaarploiet, og gjentagende bearbejdet med Kulleharven og Krogharven, med 15 E. Poteter, sat i Driller, trukket med Hypeploven og flatjødede. Det bemærkes, at Sættepoteterne vare meget smaa. 1 Maal 1800 \square Alen Opkast, bearbejdet ligesom til Poteterne og 3 Maal 1188 \square Alen Jord 3de Aar efter Opbrydningen fra Græsmark, besaaede med Turnips paa Drill, med Gjødning under hver Drill, 984 \square Alen Opkast beplantedes efter gjentagen Bearbejdning med Ploven, Krogharven og Kulleharven, samt rigelig Gjødning med Menneskeexkrementer, med forskjellige Slags Kaal. Det bemærkes, at al Grønorden bearbejdedes med Krogharven og Kulleharven, og det jødede Bygland med Extraploven og Kulleharven.

En fold Mesfibænk blev anlagt i Marts Maaned. 1 Vbletræ og 4 Moreltræer udplyttedes saa tidlig Tælen tillod det, og en Del Vbletræer bestaars. En Del af Haugen besaaedes med Gule-rødder paa Drill, og den øvrige Del med almindelige Haugevexter.

Ruglæsten besaaedes i Foraaret dels med en Blanding af Kløver og Timothei, og dels med bare Timothei.

Den hele Udsæd i Aaret 1856 var saaledes $23\frac{1}{2}$ E. Havre, hvoraf de $18\frac{3}{4}$ E. var Kamskalka og de $4\frac{3}{4}$ E. norsk Havre, $4\frac{1}{2}$ E. Byg, 1 E. Baarhvede, $3\frac{1}{4}$ Skjeppe Lorebygd, 2 E. Biffelhavre og 15 E. Poteter.

Det virkelige Udbytte efter denne Udsæd kan ikke opgives, da Tærskningen endnu ikke er tilendebragt, der er meget forsinket ved at Kornet ikke kom fuldkommen tørt i Løden, men efter hvad der er tærsket sees, at der bliver mere end almindelig meget Vaarforn, om ikke af den bedste Kvalitet. Det meste af det saae Byg var af det saakaldte Rustbygd, der ogsaa i denne kolde Sommer modnedes tidligere end andre saae Arter og gav større Ar.

Den paa Grønorden uden Gjødning saae Hvede og Byg gav 10 Fold, der maa anses som et godt Udbytte.

Poteterne slog næsten aldeles Feil; vel gave de ikke saa faa Fold, men over den halve Nøl var bedørvet af Baadraabdenhed. Torraabdenhed mærkedes ikke.

Turnipserne stode godt og bleve ikke besværede af Jordloppe, de gave et godt Udbytte, men vilde have givet langt mere, dersom jeg ikke var bleven narret paa Froet, da jeg iftedesfor lange røde Turnips som bestilt, fik almindelige Blaapæper, der ikke opnaa nogen synderlig Størrelse.

Som i 1855 Aars Indberetning antydet, blev dette Aars Brakmark bestaaet med 4 E. Rug. Ruglæsten viste sig meget kraftig om Høsten, men i Foraaret led den først meget af Is, og senere af den langvarige Kulde og Tørke i Foraarsmaanederne, saa Udbyttet ikke er bleven mere end 12 Fold.

Af 1856 Aars Brakmark, omtrent 7 E.

Land, blev 15 Maal besaaet med $2\frac{1}{2}$ Td. Rug, hvortil den øvrige Del skal besaaes med Byg til Foraaret, dels fordi Jorden er meget slud og saaledes mindre stiftet til Vintersæd, men fornemmelig fordi Rugavlen i de senere Aar har slaaet meget feld paa denne slade Gaard, der vel fornemmelig maa tilskrives den store Forandring paa vore Vintre, idet der hyppig indtræffer Toveir, der næsten aldeles tager Sneen væk, og Vandet bliver staaende over Aegrene, da alle Grave og Afløbsrender ere fyldte med Is.

Det af Grev Wedel forpagtede Nylandsstykke er i Sommerens Løb brakt, for at tilsaas med Byg og Timotheifro til Foraaret.

Af det af Madame Bull forpagtede Nylandsstykke blev 5 Maal besaaet med Byg i fuld Gjødning og lagt med Timothei. 7 Maal besaaedes med Havre og 5 Maal laa over for at Mofet desbedre kunde raadne.

Havlen i 1856 var 98 Læs, Læsset beregnet til $3\frac{1}{2}$ Stk, hvormed fødes 7 Heste, 19 vorne og 3 Ungæ, samt 6 Faar. Den fra Husboldningen tiloversblevne Mælk blev for storstedelen solgt i Tonsberg, og kun en ringe Del yftet, dels til fed Primost og maver Hvidost, og dels til fed Schweitzerost og Rogelost, hvorved Eleverne vare tilfede.

I Foraaret 1856 vare 6 Bistade i Behold, og fuldkommen stærke, men den kolde, fugtige Sommer gjorde, at de ikke sværmede, og i Høst bleve de 5 Kuber aldeles ødelagte af Veps, og den 6te ilde ramponeret, saa den vanskelig kan leve Vinteren over. Det samme Uheld traf alle mine nærmeste Naboer.

Riise den 23de Januar 1857.

Erhødigst
J. F. Sverdrup.

Om Landmandens Arbejde.

(Fortsat fra No. 3.)

De to Stykker Jord ligne da hinanden; kun har Amerikaneren ved Hjælp af sin hurtige og økonomiske Methode kunnet gjøre sig et 3 eller 4 Gange større Areal frugtbringende, end Englænderen, og omendstjont hans Afgrøder staa langt tilbage for dennes, have de dog rigelig dækket alle Udgifterne ved denne simple Kultur. Hans Jord er da fritaget for den tunge Byrde af Grundsforbedringerne, som tynger paa Englænderes Jord.

Miss Martineau tilføier, at denne sidste, forudsat, at han er fornuftig, snart bemærker, at han er slaaet ind paa en feil Vej. Han optager Amerikanerens System og kommer, som denne, godt igennem.

Mellem- og Vestfrankrig have været Skuepladsen for mange Skuffelser af samme Art. Og saa der have Englænderne, Belger, Artesiere, kort sagt, Landmænd fra de fremmeligste Lande i Europa nedsat sig, hidlokkede af Jordens lave Pris;

de have bragt med sig deres Ideer, Metoder og Dyrkningsmaader og anvendt dem uden Hensyn til de nye Forhold, hvorunder de virkede. Næsten alle, ja, man kan sige Alle have lidt mere eller mindre følelige Tab, som end yderligere have bekræftet den store, ovenfor omtalte Grundsætning. Da det er godt at betegne enhver Ting med sit Ord, vil jeg minde om, at Lydsferne have ved intensiv Kultur betegnet det Agerbrug, hvori Kunsten bidrager mest til Produktionen, og ved extensiv Kultur det Agerbrug, som derimod lader Naturen have den overvelende Indflydelse og søger saa meget som muligt at indskrænke den Sum af Arbejde, der skal anvendes, for af denne kun at bruge, hvad der er absolut nødvendigt til at lede de naturlige Kræfter, og finder sig i kun at faa et ubetydeligt Kvantum Brutto-Udbytte af Jorden, naar det maa slippe med at anvende en endnu ubetydeligere Beføstning derpaa.

Altsaa bør intensivt Agerbrug anvendes, hvor Jorden er dyr og Arbejdet billigt; extensivt Agerbrug, hvor Jorden er billig og Arbejdet dyrt.

„Men,“ ville de sige, som ikke kunne anse et intensivt Agerbrug for slet, under hvilke Forhold man saa arbejder, „hvad Fordel har man af at indskrænke Arbejdet? Naar vi ved en Arbeidskraft = 10 erholder et Udbytte = 20, vil man da ikke ved en Arbeidskraft = 20, opnaa et Udbytte = 40?“

Dette er en Bildfarelse, en meget grov Bildfarelse, en af Aarsagerne til de talrige Hindringer, som stille sig i veien for Landvæsenets Fremme.

Det fører mig til at fremsætte en anden Grundsætning, som er en nødvendig Følge af den første:

Enhver Eenhed af et hvilket som helst Arbejde vil, naar isvrigt alle Forhold ere lige, frembringe en Virkning, der aftager i samme Forhold, som Totalsummen af disse Eenheder stiger.

Det vil sige, at dersom f. Ex. den første Behandling frembringer en Virkning = 20, vil den anden kun frembringe en Virkning = 15, den tredje = 10, en 4de Behandling ikke mere end 5, den 5te slet Intet.

Enhver dygtig Praktiker kjender dette og ved, at man let kan gjøre saa meget, at Arbejdet ikke mere lønner sig; og desuagtet har man endnu ikke tænkt paa at opstille denne fra Erfaringen hentede Kjendsgjerning som Grundsætning, og vi se hver Dag en Mængde Arbejde udover det, der lønner sig, anbefales til Landmændenes Opmærksomhed og Beundring.

Jordi visse Arbejder kun frembringe deres fulde Virkning, naar de følge paa, ledsages eller efterfølges af andre, paa en Maade udfylgende Arbejder, vilde det være urigtigt at slutte, at Grundsætningen er falsk. Dette er kun Undtagelser, der ikke bringe nogen Modsigelse ind mellem Regelen og Kjendsgjerningerne.

Det forskellige Resultat, som en Forøgelse af det samme Arbejde frembringer, forekommer mig at hidrøre fra 2 Aarsager; for det første den,

at naar man engang har givet Jorden de første Betingelser for en god Plantevæxt, virke de underordnede Arbejder kun som et Tilskud, saaledes som f. Ex. (dersom man vil tillade mig denne trivselte, men rigtige Sammenligning) Desserten efter et soldt Maaltid; dernæst og især den, at naar Arbeidet tager meget ringe Del i Produktionen, indskrænker det sig nødvendigvis til at lede de naturlige Kræfter, medens det nylig anvendte Arbejde paa en Maade sætter sig selv i deres Sted. Men der er en umaadelig Forskjel i den gavnlige Virkning af en og samme Anstrængelse, alt efterform den tjener til at styre en drivende Kraft, eller den selv virker som drivende Kraft. Lad os betragte 2 Skibe: det ene er et lidet Fartoi paa 4 Ræster, som 10 Mand have ondt ved at ro; det andet er et tremastet Skib paa 450 Ræster, som 10 Matroser let og hurtigt styre ved Hjælp af Vind, Seil og Ror. Sammenlign Virkningen af, hvad den stakkels Rastdrager udretter, som sukker under en Byrde af 150 Pd., med hvad den Rudsft udretter, som styrer 8 kraftige Heste og saaledes, uden at udmattes, transporterer 14,000 Pd. langveis bort.

Selv om man derfor med al tænkelig Kløgt ordner og forbinder de Kræfter, man har til sin Raadighed, saa vil det dog aldrig kunne undgaaes, at der i den intensive Kultur bliver en større eller mindre Del af det menneskelige Arbejde, der ikke direkte tjener som drivende Kraft. Man vil altid saa Rorkarle og Rastdrager.

Men, vil man indvende mig, hvad gjør det til Sagen, naar blot Arbeidsgiveren og Samfundet finde deres Regning derved?

Sandt nok. Men det er netop Spørgsmaalet.

En intensiv Kultur kan betragtes som et Led i ustablig Rigevægt. Det mindste Slud bringer det ud af dets Stilling, og kun med Møse og Tab bringer man det tilbage i dets normale Stilling.

Der udkræves særdeles megen Duellighed, en stadig Opmærksomhed for altid at holde sig paa den yderste Grændse af det lønnende Arbejde, uden nogenfinde at overskride den.

Det intensive Agerbrug forudsætter iøvrigt næsten altid som sin første Betingelse en talrig, virksom og livlig Befolkning, der er villig til at udleie sine Arme for den laveste Pris, naar denne blot er tilstrækkelig til dens Underholdning.

Naar det nu i et Land som Frankrig, hvor Rummet er begrændset, gjælder om at producere det mest Mulige paa hver Td. Ld., da er det maaste endnu vigtigere, i det mindste for nærværende Tid, at enhver Arbejder fortjener det mest Mulige; man maa da i denne Henseende beklage den flette Fordeling af vor Befolkning; man maa beklage, at der gives Departementer, som f. Ex. le Nord, hvor der for hver Kvadratmil findes indtil 11,575 Beboere (3: 204 pr. Kvadratkilometer), medens andre, som af Naturen ikke ere ringere, men endog bedre udrustede, kun tælle 2,553 (Wienne), 2,383 (Cher), 2,213 (Zudre).

Før en Del af disse dygtige og flittige Arbejdere fra le Nord, hvor de udbungre hverandre

indbyrdes, ned til vore gode Egne i Mellem-Frankrig, hvor Jorden ligger ubyrket af Mangel paa Hænder, giv deres Virksomhed en fornuftig Retning, og istedetfor at enhver voren Arbejder nu forjener 150—175 Spd., vil han, som den engelse Arbejder, fortjene 450—475 Spd. eller endog, som den skotske Arbejder, 575—600 Spd., thi da vil Rorkarlen være forvandlet til Matros, Rastdrageren til Rudsft!

Vi have i det Foregaaende sagt, at man altid maa foretrække den billigste af de to Kræfter (den naturlige Kraft eller Jorden og den kunstige Kraft eller Arbeidet, som ligge til Grund for den landøkonomiske Produktion.

Vi sagde ogsaa, at naar ellers alle Betingelser ere lige, staaer Virkningen af enhver Arbeidsseenhed i omvendt Forhold til Totalsummen af disse Eenheder.

Hvor sande disse Sætninger ere i deres Almindelighed, vilde de imidlertid give Anledning til utallige Bilsfarelser, dersom man vilde anvende dem ubetinget, thi der er 2 Elementer, for hvilke de ikke gjøre Rede, og som, uden i nogen Maade at svække dem, iftedestomindre lade dem undergaa betydelige Modifikationer i Praxis.

Lad os antage 2 aldeles eensartede Eendomme, hvad Produktionsprisen og Jordens Salgsverdi angaar; ofte vil det dog ske, at man kan, eller rettere bør anvende en større Mængde Arbejde paa den ene Eendomm end paa den anden, at altsaa det lønnende Arbejde vil være mere begrændset paa denne end paa hin.

Hvorfra kan denne Forskjel hidrøre?

Enhver ved, at Jordens mekaniske Tilstand udøver en meget stor Indflydelse paa Dyrtningens Virkning og Nytte. En kompakt Jordbund vil have mere Gavn af gjejtagen Ploining, Harvning og Tromling end en let Jordbund; Høpning og Røgning vil have en kjendeligere Virkning paa Afgrøderne.

Saaledes modificerer Jordens mekaniske Tilstand Anvendelsen af de to ovenfor opstillede Principer.

Men dette er endnu ikke Alt, og selv om vi i denne Henseende ligesom med Hensyn til Arbejdsdets og Jordens relative Pris forudsætte en fulkommen Lighed, vil man dog endnu finde en meget betydelig Forskjel i den Arbeidsmængde, som med Fordel vil kunne anvendes paa Jorden, en Forskjel, som kan afvige fra 1 til 10, 20, og derover.

Bed en opmærksom Betragtning af Forholdene paa mange Steder, hvor man bemærker disse tilsyneladende Anomalier, vil man opdage, at der er en inderlig Forbindelse mellem Arbejdets Virkning og Jordens Rigdom, og man vil snart erkjende Rigtigheden af følgende Princip, som jeg tror at kunne opstille som en af de vigtigste landøkonomiske Grundsætninger: Naar ellers alle Forhold ere lige, bør Arbeidet være proportionalt med Jordens Rigdom.

Altsaa for en fattig Jordbund passer lidet Arbejde og folgelig fortrinnsvis intensiv Kultur, thi Grændsen for det produktive Arbejde er der

Indlandet.

snart naaet; for en rig Jordbund, der er stillet under samme økonomiske Forhold, derimod meget Arbejde og altsaa intensiv Kultur.

Flere Jagttagerer kunde friste mig til at tro, at naar man for Rigdommen antager en arithmetisk Progression, kan man for Arbejdet sætte en geometrisk; naar saaledes Rigdommen vorede som Rækken 1, 2, 3, 4, 5 &c., vilde Arbejdet kunne vore som 1, 2, 4, 8, 16 &c.

Denne saa følgerige Grundsaetning, som de duelige Praktikere for det Meste anvende, dog uden at gjøre sig Regnskab derfor, og som jeg kun behøver at udtale, for at alle Mænd af Jaget skulle bevidne Rigtigheden deraf, forekommer mig at have sin Grund i en Kjendsgjerning, som hidtil synes at være forbleven ubemærket. Denne Kjendsgjerning er følgende: Den Tilvært, i Produktet, som er Resultatet af et vist Arbejde, er ikke en konstant Storrelse, men synes at være proportional med den naturlige Afgrøde, som Jorden af sig selv vilde have givet.

Denne Kjendsgjerning, saavel som den ovennævnte Grundsaetning, der statter sig herpaa, vilde let forklare det hoist forskjelligte Resultat, som de samme Arbejder, anvendte paa forskjelligte Jorder, bevislig have givet.

Et Exempel herpaa afgiver den Gang, som Dyrkningen af Haffrugterne og navnlig Rodfrugterne har taget i Frankrig.

Man havde længe paastaet, at den første Betingelse for al god Kultur var en Føregelse af Bjodningen, folgelig et foroget Dvæghold, og man maatte derfor begynde med en udvidet Føderproduktion.

Ganske rigtigt; men Skjæbnen vilde, at de fleste af vore virksomme Landmænd, — istedetfor at begynde med den simpleste og for det lave Trin, hvorpaa deres Agerbrug befandt sig, mest passende Kultur, — begave sig ind paa den visnok fuldkomneste og mest direkte, men tillige mest indviklede, vanskelige og farefulde Vej formedelst de mangfoldige Betingelser, den kræver for at skulle lykkes; paa Rodfrugtavlens.

De tilskyndedes dertil ikke af denne meget naturlige og tillige meget sorgelige Tilboielighed til med eet Spring at naa fra det nederste til det overste Trin af Stigen uden at berøre Mellemtrinene, men tillige af Lyst til at naa et Sagen uvedkommende og rent uvæsentligt Formaal, som man imidlertid tilfids havde opstillet som Hovedformaalet, nemlig Affkæffelsen af Brak.

Man kan ikke nægte, at den Ide at affkæffe Brakken, har været en af de første Forbud paa Forbedringer i Agerbruget i Europa; men ikke desto mindre tror jeg, efter Alt, hvad jeg ved derom, og har seet deraf, at man, dersom det var muligt at give en historisk Fremstilling af dens Anvendelse i Praxis, vilde forbauses over de utalige Misgreb, den havde givet Anledning til, og de umaadelige Summer, som den har kostet.

(Fortsættes.)

Christiania. Morgenbladet meddeler ifølge en „fuldkommen paalidelig privat Efterretning,“ at der i Hs. Maj. Kongens Tilstand i den senere Tid var indtraadt en mindre gunstig Vending.

— Ved Kgl. Resol. er 1) Kapitein Trivaux, Fører af fransk Stomert le frère et la soeur af Dänkerque i Anledning af hans udbviste Forhold under Redningen af Besætningen paa en i Oktober Maaned f. A. forulykket Kof Sina Ferdinanda af Frederiksstad, ført af Skipper Kresting, tildelt Medaljen for Borgerdaad i Solv; 2) er Departementet for det Indre bemyndiget til at forsyne samtlige civile Overøvrigheder med en fuldstændig Samling af Storchingsforhandlingerne, og Omkostningerne herved befalet udbredede af det til tilfældige Udgifter paa Budgettet opførte Beløb.

— Fra London er telegraferet, at D^r. Sewells & Neek betale fuldt ud med Renter i 4 Terminer for 6 Maanedes her. De anslaa sit Overskud til 80000 £ St. D^r. Pelly & Co. betale ligeledes sin Gjæld i 4 Terminer i Løbet af 2 Aar. Deres Overskud udgjør 50000 £ St., og de optage nu igjen sine Forretninger. Begge Boer undergives ikke Tilsyn.

— Sieweking & Co. i Altona skulle efter opgjort Status have et Overskud af 233,070 Bancemærk, efterat betydelige Tilgodehavender ere fradragne.

— Finants-Departementet har i Medhold af hoieste Resolution af 19de f. M. autoriseret den i Christiania oprettede midlertidige Laane-Indretning til at meddele Garantier til det Offentlige for et Beløb af indtil 110,000 Spd., hvorhos Førelsen tillige tillades at paatage sig Garantier eller Forsigtelser til Andre for et Beløb af indtil 340,000 Spd.

— Den 12de Januar feirede Studentersamfundet sin sædvanlige Fæst til Fædrenes Minde. Kand. jur. Heiberg aabnede Fæsten med et historisk Foredrag om den norske Statsforandring 1537 og Norges statsretslige Stilling til Danmark efter samme. Flere Taler bleve holdte og et Par Sange afsjunge. Under Fæsten indløb et Telegram med Hilsning fra 50 ældre og yngre Akademici paa Frederikshald, hvilke der hoitideligholdt Fæsten.

Lønsberg. Om den i f. No. af dette Blad omskrevne Dreng er det senere oplyst, at hans Fader bor i Nærheden af Rigsgårdens og at Drengen i den senere Tid havde opholdt sig hos en Broder, der var Haandværker i en af de nærliggende Smaastæder, og som havde behandlet ham saa lidet broderligt, at Drengen en Gang for havde forladt ham; men blev da indhentet af denne og haardt straffet, hvorfor han atter forlod ham ved Juletid. Den stakkels Dreng kommer til at miste sine to Ben, der maa affattes. Han lider meget og taler kun lidt. „J kunde have ladet mig ligge,“ skal han have sagt til sine Omgivelse, „saa havde det snart været forbi med mig.“

— Postsvæveren er nu gaaen til fuldstændig Beskjendelse.

Fra Kinn meddeler Dødsnyheden den 18de

Januar, at der endnu intet Fiske havde fundet Sted ved Kint og omliggende Steber. Derimod meddeles fra Bergen den 21de, at Fisket begyndte udmærket ved Froisens Sydside den 16de og 18de. Silben var under Land ved Froisens Nordside, der var alt optaget 20000 Tdr. og Udsigterne fremdeles lovende.

Fra **Overhalden** meddeles blandt Andet under 3die d. M.: „Som almindelig hver Vinter er her ogsaa iaar kommen en Del Fimrefamilier ned fra Fjeldene med sine Kenschjorder for at overvintre paa Derne, og Otteroen er det almindelige Tilflugtssted for dem. Grunden til deres Flytning er dels, at de maa undgaa Ulven og dels, at deres Dyr have lettere for at finde Føde ved Sokanten, hvor Sneen ikke er saa dyb, saa Nenen lettere kan faa den korffraet og komme til Mosen. Det er morsomt at se Fimrene flytte saaledes med sine Kenschjorde. De komme ned til Sokanten, medbringende sit Bøhave, sine Børn og sit Telt i Kjerissen, der er forspændt med een, undertiden to, af de ældste og stærkeste Kenschjorder (Kjoreoxer). Ofte er der 20—30 Kjerisser, den ene efter den anden, og foran dem gaar Hjorden, der følger et af de ældste Dyr, som ledes af en Fin. En Del Hunde følge altid med, og disse ere paa første Vind færdige til at jage de Dyr ind igjen, der sætte ud af Flokken. For at komme over til Derne indskibe de sit Tøi og sine Kjerisser i Baade, og i en Baad sætter sig en Fin, holdende en af de ældste Kener ved en lang Rem. Man støder fra Land, og idet den fastbundne Rem gaar i Søen, følger den hele øvrige Flok efter, dog tildels først drevne afsted ved Hundene. Det er morsomt at see en saa stor Mængde Dyr i en Flok svømmende afsted med de store Horn ragende høit Beiret, og det er ogsaa morsomt at see dem stige i Land. Nu er man da kommen over Søen, og man udsøger sig et bekvemt Sted for at opslaa sit Telt. Dette bestaar af lange smale Stænger, der sættes med den ene Ende i Jorden og alle de andre Enden sammenbundne, saa det bliver til en Kegle. Derover hænges graat Badmel og nede ved Jorden rundt omkring lægges Granbar, der tjener baade til Seng og Sæde. Øverst i Tøppen kliver et Hul aabent, der tjener som Skorstenspipe, og midt derunder hænges Gryden, hvori Kenschjod og tyk Meelsuppe ere de hyppigste Retter. I et slikt Telt holder Fimren ud baade Dag og Nat med sine spædste Børn i den strengeste Vinterkulde; men de vilke sig ind i sine Kenschind og saa sove de ligesaa godt som Andre i deres Dunsenge. Rensdyrene jages tilfjelds, hvor man bare ser til dem engang imellem. Ved Hjælp af de smaa Hunde finder man dem snart, og da Gut og Jente mellem Fimrene ere lige flinke til at gaa paa Ski, volder det ikke stor Noie at lede dem.

Udlandet.

Tydsland. Endnu har man ei faaet fat paa Haarassfjævereren i München og hans Uvæsen bliver frækkere og frækkere. Det er især paafølsomme ved

alle disse Attentater, at han ved at holde en Svamp, et Kommetorflade eller blot den flade Haand foran Pigernes Mund, bringe disse i en fuldkommen Maaløsheds og Bevidstløsheds = Tilstand, medens han foretager sin Opration, saaat det først efterat Gjerningsmanden har bortffernet sig, er muligt for dem at raabe om Hjælp. Politiet udvikler en overordentlig Virksomhed og flere end 300 Politia-genter skulle være fordelt overalt; men indtil den 8de Januar, da den sidste Efterretning er dateret, uden Nytte.

— Den siden 1850 ved Kistols Universitet ansatte ordentlige Professor i Theologi, Dr. Michael Baumgarten er af Regjeringen bleven afskediget, fordi han ved sin Undervisning har afveget fra de symboliske Bøger og den paa samme hvilende Betsjensdelse af Statskirken. Han har dog faaet Tilladelse til at beholde sin Pension sin hidtil havde Gage.

Storbritanien. Bugterne paa Vestkysten af de nordkystede Grevskaber Ross og Inverness ere nu saa overfyldte med Sild, at Fiskerne ikke ere tilstrækkelige til at fange dem, men Forpagtere vidt og bredt fra deltagte ogsaa deri, og i denne Gyn har Silde nu næsten aldeles intet Pengeværd.

— Sorgen over General Havelock er dyb og almindelig. I det hele Land ytrer den sig saaledes, som det er brugeligt ved en stor Nationalulykke.

I Liverpool havde alle Fartøier heiset sine Flag paa Galmast; i andre Stæder bleve de fleste Buktikker lukkede, da Dødsbudskabet ankom dertil.

„Smerteligere end i Windsor Slot,“ siger en engelsk Tidende, „er Tabet af den tapre Havelock neppe bleven beklaget paa noget Sted i Riget, og Dronningens Bedrøvelse foregedes endmere ved den Omstændighed, at den tapre Havelock maatte skilles fra Verden forinden han endnu havde erfaret, hvorledes Monarkinden og Landet taknemmeligt vilde ære hans Tjenester. Dronningen vilde skjænke ham Bairdsværdigheden og tage hans Efterladte ind i sin særdeles Beskyttelse. Parlamentet har bestemt, at den Pension af 1000 Lstr., som det havde udsat for Faderen, skal gaa i Arv paa Sønnen. Til Bølg for Giken gjøres nu Gemakker i Stand i det kgl. Pallads i Hampton Court og til hende og hendes Døtre anvendes tillige en Pension paa 500 Lstr. Man tvivler desuden ikke om, at Sønnen af Parlamentet vil forinden de 1000 Lstr. aarlig erholde Titel af Baronet.

— Den 25de f. M. skal Dronning Victorias ældste Datter formæles med en Prins af Preussen. Saavel Prinsessens Stør som Brudekjole ere pragtfuldt bearbejdede. Underkjolen er af hvid Moiré antique, og Øverkjolen af Anpflinger. Sløret, der ligeledes er af et Knitplingsstof, befastes paa Hovedet med kostbare Naale i spansk og maurisk Smag. Saavel i Kjolen som i Sløret ere Rose, Tidsel og Kløver kunstigt sammenvævede ved hverandre til arabeskeagtige Mønstre; paa det Sidste have 50 Piger arbejdet i et Aar og Arbejdsomkostningerne udgjøre 600 £ St. (2700 Spd.). Ogsaa Brudejomsfærenes Dragter skulle være overordentlig kostbare og smagfulde. De Frøken, som have faaet den Ære at følge Prinsessen til Alteret, ere valgte blandt Landets første Huse.

— En Borger fra Glasgow ved Navn James Buchanan, som i Vestindien havde erhvervet sig en stor Formue, er nylig død i Edingburgh og har testamenteret omtrent 250,000 £ St. (1,125,000 Spd.) til velgørende Stiftelser i sin Fædreby.

Frankrig. Da Keiser Napoleon og Keiserinden den 14de d. M. kjørte til Operaen, blev i samme Dieblis, da Vognen kjørte foran Opera-huset, gjort et Mordsforsøg ved Gullkugler, der kastedes mod Vognen. Saavel Keiseren, hvis Hat kun blev gjen-nemboret, som Keiserinden, bleve ikke saarede; men en Hest foran den keiserlige Vogn dræbtes, Vognen sønderfloges og General Noquet, som sad i Forvognen, fik et let Saar. Derimod blev et betydeligt Antal Soldater af Eskorte-Garden saarede, og hvoraf to dødeligt. O. D. M. M. bivaanede Forestillingen, ved hvis Begyndelse og Slutning de hilsendes med entusiastiske Aklamationer af Publikum, indtil Forestillingen var endt. Da O. D. M. M. ved Midnat rejste tilbage til Tuillierierne vare Boulevarderne illuminerede og Keiseren hilsendes ogsaa overalt paa Gaden med entusiastiske Aklamationer. Ved Indtrædelsen i Tuillierierne bleve de lyknskede af den engelske Gesandt samt andre Diplomater og høie Embedsmænd. Undersøgelserne om Dphavsmændene paabegyndtes strax og flere Arrestationer skete. Ifølge senere Efterretninger udgik Mordsforsøget fra en Italiener ved Navn Pierri, der tilligemed 4 andre Italiener, hvilke samme Dags Eftermiddag vare ankomne fra London, bleve arresterede. Antallet af de saarede Personer angives til 102, hvoraf 50 civile. En Sergeant de Ville er død, flere Personer ere dødeligt saarede. Blandt de Saarede befinde sig ogsaa to Politi-Kommissærer. Arrestationerne vedvare. Det franske Politi har faaet Meddelelser i denne Anledning fra Brüssel.

Spaniens Cortes ere aabnede den 10de d. M. med en Tale af Dronningen, hvori hun udtrykker sin Glæde over sin Søns, Prinsens af Asturiens, Fødsel.

— Alle de Børn, som fødtes i Madrid samme Dag som Prinsens, saa, hvis det er Børn af Embedsmænd med liden Gage, Haandværkere eller Dagslønnere, 1500 Realer, og alle de Børn, som ere fødte paa Prinsens Daaeddag, saa 750 Realer. Staden Madrid bestrider i to Aar Umme-Dmkoftninger af de 40 nu moderløse Børn, som fødtes siden en Maaned fra Dronningens Nedkomst indtil Kirkegangsdagen. Tolv fødreløse Dreng optages i St. Jdephousos Kollegium. De Koner, som i den sidste Maaned havde mistet sin Mand, saa 500 Realer, og hvert Barn 250 Realer.

Rusland. En hel Del Gouvernementer have paany andraget om Dphævelse af Livegenskabet, hvilken Bøn Keiseren med Velvillie har modtaget.

Afrika. Den Mandagsear skal paany have været Skuepladsen for en græselig Christenfølgelse. Ifølge „Daily News“ skal den sidste Følgelse, som fandt Sted efterat Frankmændene i Juli f. A. vare bleve fordrevne fra Den, have været endnu grusommere, end nogen af de foregaaende. 13 Personer bleve henrettede. 50—60 vare bleve underkastede Gudsdommen med Tangena eller det forgiftede Vand, af hvilket 8 døde. 60 havde

man lagt i Bænker, medens en Mængde Andre bleve domte til Slaveri, Følgelsens Haardhed havde hidindtil gjort det umuligt for de Ulykkelige at meddele udførlige Beretninger om deres Lidelser. Dog vare saavel Frankmændene som andre Handlende ikke bleve antastede ved deres Handel langs Kysten.

Amerika. Ifølge Efterretninger fra St. Francis i Kalifornien er der i Staden San José og den hele Dal af samme Navn efterhaanden bleven boret saamange arteffne Brønde, at de overalt fremsprudlende Bænde af Mangel paa ethvertslags Dpfigt dermed har begyndt at blive en formelig Vandplage. Offentlige Veie og Privatgrundstykker ere ødelagte af Vandet. Der istandbringes nu for offentlig Regning Kanaler, som skulle lede Vandet til Floden Guadeloupe.

— Det Selskab, som har overtaget Nedlæggelsen af det transatlantiske Toug, har af Ruslands Keiser faaet Ordre til at lægge et Telegrastoug igjennem Behringsstrædet.

— Fribyteren Walker er tagen tilfange af Amerikanerne og over Newyork bragt til Washington.

Australien. Ifølge Efterretninger fra Melbourne indtil 16de Novbr. er der i 1857 bleven affibet derfra 100 Tønder Guld. Udbyttet skal have været rigere i dette Aar end i 1856.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvebe, 3 $\frac{1}{2}$ à 5 $\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 15 à 16 $\frac{1}{2}$.
Byg, 15 $\frac{1}{2}$ à 16 $\frac{1}{2}$.

udenlandst

Rug østersøst 4 Spd. a 4 Spd. 12 $\frac{1}{2}$.
Rug dansk 17 $\frac{1}{2}$ 18 $\frac{1}{2}$.
Byg drabigt 16 $\frac{1}{2}$ 12 a 17 $\frac{1}{2}$.
Erter 4 $\frac{1}{2}$ a 5 $\frac{1}{2}$ Spd.
Hvebe 5 $\frac{1}{2}$ a 6 Spd.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Rjobmd. 6 Spd. pr. Lb.
Sild, stor Rlb. 5 $\frac{1}{2}$ Spd. pr. Lb.
Sild, smaa do. 5 Spd. pr. Lb.
Sild, stor Christ. 4 $\frac{1}{2}$ Spd. pr. Lb.
Sild, smaa do. 18 $\frac{1}{2}$.
Storset 6 $\frac{1}{2}$ 18 a 7 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Middelfet 1 Spd. pr. Bog.
Smaaet 4 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Rødsjær 7 $\frac{1}{2}$.

Udgiverens Adresse:

J. Schrøder. Boll i Bærum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af M. S. Fabritius.